

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริงในปัญหา ๕ ประเภท คือ

๑. ศึกษาความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไป ทางการเมืองและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองของนักเรียนที่มีพื้นฐานต่าง ๆ กัน
๒. ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนโดยส่วนรวม
๓. เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนที่มีพื้นฐานต่าง ๆ กัน
๔. ศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง กับทัศนคติทางการเมือง
๕. ศึกษาการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองของครู

ตัวอย่างประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่างประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน ๑๔๕ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน ๔๓ ข้อ และแบบเติมคำ จำนวน ๔ ข้อ แบบวัดทัศนคติทางการเมือง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน ๑๐๐ ข้อ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

จำนวน ๒๐ ข้อ แบบสอบถามการสนทนาที่พลเมืองเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน ๑๐ ข้อ ใช้เวลาในการสอบทั้งสิ้น ๒ ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหรรยละเอียด ค่าเฉลี่ย มัชฌิมฐาน ซีเทสต์ และสหสัมพันธ์ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

๑. การศึกษาความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง และการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีพื้นฐานต่าง ๆ กัน ปรากฏผลดังนี้

- ๑.๑ จำนวนนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดี ร้อยละ ๒๐ ปานกลาง ร้อยละ ๒๒.๒๑ และไม่ดีร้อยละ ๑๑.๓๘
- ๑.๒ นักเรียนหญิงมีคะแนนความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดีกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑
- ๑.๓ นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวระดับกลางและระดับต่ำ มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕
- ๑.๔ นักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูง กับนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยต่ำ มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๒. การศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปรากฏผล ดังนี้

- ๒.๑ จำนวนนักเรียนที่มีทัศนคติทางการเมืองดี ร้อยละ ๑๑.๘ ปานกลาง ร้อยละ ๘๕.๔๑ และไม่ดีย้อยละ ๒.๕๖
- ๒.๒ นักเรียนที่มีทัศนคติทางการเมือง

นักเรียนเห็นด้วยกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- ✓ - ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ตั้งแต่กำเนิด
- นโยบายของรัฐบาลจะต้องได้รับความยินยอมโดยเสียงของชนส่วนใหญ่
- ประชาชนจะต้องมีโอกาสที่จะพูดและแสดงความคิดเห็น ความเชื่อทางการเมืองก่อนที่จะรับและปฏิบัติตาม
- ประชาชนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- ✓ - ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการฟังการอภิปรายทางการเมืองและปัญหาสังคม
- ✓ - ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร
 - หากบุคคลมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประเทศชาติในอนาคต ปัญหาต่าง ๆ ก็จะถูกแก้ไขให้ลุล่วงไปได้
- ✓ - ปัญหาของสังคมจะสามารถแก้ไขได้ ถ้าเรามีรัฐบาลซึ่งเข้าใจปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

นักเรียนเห็นด้วยกับรัฐบาลปัจจุบัน ดังข้อความบางประเภทต่อไปนี้

- รัฐบาลกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น
- รัฐบาลได้สร้างไว้ซึ่งเอกราชและเสรีภาพ

๒.๓ นักเรียนที่มีทัศนคติที่ระดับปานกลางทางการเมือง

นักเรียนส่วนใหญ่ที่มีทัศนคติระดับปานกลางต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในเรื่องต่อไปนี้

- เป็นการยากที่จะวางพื้นฐานประชาธิปไตยในประเทศไทย
- พรรคการเมืองเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่านักการเมือง
- นักการเมืองส่วนใหญ่ซื่อสัตย์และเชื่อถือได้

นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๘๑ มีทัศนคติระดับปานกลางเกี่ยวกับรัฐบาลในเรื่องต่อไปนี้

- รัฐบาลปัจจุบันนี้เข้มแข็ง เด็ดขาด ซื่อสัตย์ สุจริตรอบคอบ ยุติธรรม ปฏิบัติตามมติมหาชน
- รัฐบาลปัจจุบันนี้มีนโยบายเร่งรัดพัฒนาชนบท ช่วยเหลือชาวบ้านให้มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย สร้างความสามัคคีภายในชาติ ขจัดการเลี้ยบลูกค้ากับต่างประเทศ ชัมโลสหรัฐ อเมริกา เป็นมิตรกับจีนแดง ยึดกิจการต่าง ๆ ของเอกชนเป็นของรัฐ
- นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันนี้สุจริตรอบคอบ นานับถือ เข้มแข็ง มีลักษณะเป็นพ่อทวดของลูก

๒.๘ นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ดีทางการเมือง

นักเรียนเห็นเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องต่อไปนี้

- ประชาชนไทยส่วนมากยังไม่พร้อมสำหรับประชาธิปไตย
- ประชาชนไทยส่วนมากยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง

นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับรัฐบาลในเรื่องต่อไปนี้

- รัฐบาลปัจจุบันอ่อนแอ ไม่มีความจริงใจ ปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง บีบบังคับประชาชน
- รัฐบาลใช้ชาวนาเป็นเครื่องมือแสวงหาความร่ำรวย ทำให้ชาวแพ่งสนับสนุนบุคคลบางกลุ่มเพื่อความอยู่รอดของรัฐบาล
- นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันนี้เจ้าเล่ห์ อ่อนแอ เลือกว่ารักมีที่ซึ่ง

๓. การเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีพื้นฐานต่าง ๆ กัน ปรากฏผล ดังนี้

๓.๑ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๓.๒ นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวระดับกลางและระดับต่ำ มีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ก.๓ นักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูง กับนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยต่ำ มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๔. การศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง กับทัศนคติทางการเมือง ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง กับทัศนคติทางการเมืองไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๕. การศึกษาการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ปรากฏผลดังต่อไปนี้

๕.๑ วิธีสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๗.๔๔ มีความเห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองใช้วิธีสอนโดยการอธิบายและซักถามทุกครั้ง รองลงมา ร้อยละ ๕๒.๘๒ เห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองไม่เคยใช้วิธีการสอนโดยเชิญวิทยากรมาบรรยายเลย นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองไม่เคยใช้วิธีสอนโดยอภิปราย แสดงความคิดเห็นจากบทเรียนให้นักเรียนทำสมุดแบบฝึกหัด เชิญวิทยากรมาบรรยาย บอกให้นักเรียนจดงาน และเห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองใช้วิธีสอนโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนศึกษานอกสถานที่ทุกครั้ง ให้นักเรียนแสดงบทบาทคล้ายละครบ่อยครั้ง

๕.๒ การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น ๆ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๖.๘๒ มีความเห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองสอนให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และพลานามัยที่ระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ ๓๖.๔๑ เห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองสอนให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาสังคมศึกษา (วิชาอื่น ๆ) ที่ระดับปานกลาง นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าคุณหน้าที่พลเมืองสอนให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาศิลปศาสตร์มากที่สุด และไม่สัมพันธ์กับหมวดวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ พลานามัยเลย

- ๕.๕ การจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๙.๑๘ มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถามและโต้แย้งเกี่ยวกับบทเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองบางครั้ง รองลงมา ร้อยละ ๓๑.๙๕ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถามและโต้แย้งเกี่ยวกับบทเรียนทุกครั้ง และให้นักเรียนติดตามข่าวสารและหาความรู้เพิ่มเติมบ่อยครั้ง มีนักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถามและโต้แย้งเกี่ยวกับบทเรียนบ่อยครั้ง ครูแนะให้นักเรียนเห็นปัญหาที่มีจริงในปัจจุบัน และให้ลองเสนอแนะปัญหาดังกล่าวบ่อยครั้ง และเห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองไม่ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถามและโต้แย้งเกี่ยวกับบทเรียน ติดตามข่าวสารและหาความรู้เพิ่มเติม
- ๓.๔ การจัดลำดับเนื้อหาการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๕๕ มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองสอนตามความเหมาะสมของเหตุการณ์ระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ ๔๔.๒๐ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองสอนตามลำดับเนื้อเรื่องในบทเรียนมาก นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองไม่สอนตามความเหมาะสมของเหตุการณ์เลย
- ๓.๕ การให้การบ้านวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๙.๑๘ มีความเห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านในตอนที่สำคัญ รองลงมา ร้อยละ ๒๖.๖๗ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านทุกครั้งเมื่อจบบทเรียน นักเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านก่อนสอบ
- ๓.๖ วิธีการให้การบ้านวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๖.๐๕ มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านแก่นักเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูให้ รองลงมา ร้อยละ ๑๕.๕๐ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านโดยให้นักเรียนตอบคำถามของครูควยปากเปล่า ทำโนตยอบบทเรียน

และคนคว่ำทำรายงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม นักเรียน
น้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองให้การบ้านโดย
ให้นักเรียนท่องบทเรียนก่อนที่สำคัญแล้วครูดถามในเวลาเรียนครั้ง
ต่อไปและทำสมุดภาพ

- ๓.๓ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๒.๘๒
มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองให้นักเรียนคนคว่ำทำรายงาน
เพิ่มเติมบางครั้ง รองลงมาร้อยละ ๔๒.๐๕ เห็นว่าครูหน้าที่
พลเมืองให้นักเรียนแสดงบทบาทต่าง ๆ ในชั้นเรียน และคุณภาพศร
น้อยครั้ง นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๔.๖๑ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมือง
ไม่เคยให้นักเรียนคนคว่ำทำรายงานเพิ่มเติมและอ่านหนังสือ
ประกอบวิชาได้เลย
- ๓.๔ อุปกรณ์การสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๓.๘๕
มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองไม่ใช่ภาพยนตร์ เป็นอุปกรณ์การสอน
เลย รองลงมาร้อยละ ๕๒.๘๒ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองใช้บัตรคำ
เป็นอุปกรณ์การสอนในบางครั้ง นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓
เห็นว่ครูหน้าที่พลเมืองใช้รูปภาพเป็นอุปกรณ์การสอนน้อยครั้ง
ใช้หุ่นจำลอง เทป ภาพยนตร์บางครั้งหรือบ่อยครั้ง ใช้สิ่งพิมพ์หรือ
เอกสารต่าง ๆ มากครั้ง ใช้ภาพนิ่ง สไลด์ फिल्मสตริปบ่อยครั้งและ
ใช้ภาพยนตร์บางครั้ง
- ๓.๕ หนังสือที่แนะนำให้อ่านประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียน
ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๓.๕๕ มีความเห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองแนะนำให้
อ่านแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ระบุปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๔๒.๐๕
เห็นว่ครูแนะนำให้อ่านหนังสือที่ระลึกต่าง ๆ น้อย นักเรียนน้อยที่สุด

ร้อยละ ๔.๖๑ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองไม่เคยแนะนำให้อ่านแบบเรียนเล่มอื่นๆ และหนังสือพิมพ์ เอกสารนิตยสารเลย

- ๓.๑๐ การวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๗.๕๕ มีความเห็นว่า ครูหน้าที่พลเมืองวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๔๔.๒๐ เห็นว่าวัดความจำในเนื้อเรื่องที่เรียนมาก นักเรียนน้อยที่สุดร้อยละ ๕.๑๓ เห็นว่าครูหน้าที่พลเมืองไม่เคยวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

การอภิปรายผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาเรียนวิชาสามัญในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนและผู้ปกครองเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับที่ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๒ ได้วิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายให้บุตรของตนได้เรียนรัฐศาสนาอิสลามเป็นอันดับแรกและภาษามลายู รองลงมา^๑ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ชาวไทยมุสลิมได้ตื่นตัวทวงคืนการศึกษามากขึ้น จึงจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ และโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามก็ได้ขยายชั้นเรียนสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเปิดรับนักเรียนที่จะเรียนในวิชาสามัญ การตื่นตัวทางการศึกษาสามารถจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองได้ดีขึ้น นักเรียนจะเป็นตัวของ

^๑ศูนย์พัฒนาการศึกษาภาคศึกษา ๒, การจัดการศึกษาของปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้, ๒๕๑๕, หน้า ๘.

ตัวเองในการที่จะนึกคิดกระทำสิ่งใด ประกอบทั้งการเป็นผู้มีเหตุผลด้วย เพราะแต่เดิมนักเรียนต้องเชื่อในหลักศาสนาและคำสอนของโต๊ะครู* เป็นสำคัญ ความเชื่อความจำไม่สามารถพัฒนาความคิดได้ หากโต๊ะครูสอนเด็กนักเรียนก็จะมีความรู้ความเข้าใจที่ผิดด้วย

๒. ผลการวิจัย พบว่านักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดีกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ซึ่งปฏิเสธกับสมมุติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ตามหลักพัฒนาการ เด็กวัยรุ่น ปรากฏว่าเด็กหญิงมีการพัฒนาการเร็วกว่าเด็กชาย ๒ ปี การพัฒนาการในที่นี้รวมถึงทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสมอง เมื่อเป็นเช่นนี้ก็แสดงว่านักเรียนหญิงย่อมมีความรู้ความเข้าใจและความจำดีกว่านักเรียนชาย แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ เพราพรณ โภมธมาลย์^๒ ที่ว่านักเรียนชายมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกาดีกว่านักเรียนหญิง ซึ่งหมายความว่านักเรียนชาย สนใจต่อการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศมากกว่านักเรียนหญิง แต่ผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ตั้งได้แล้วว่านักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดีกว่านักเรียนชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับการวิจัยที่นำมาสนับสนุน จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า มีสาเหตุใดที่ทำให้นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดีกว่านักเรียนชาย

๓. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวระดับกลางและระดับต่ำมีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสภาพทั่วไปของครอบครัวชาวไทยมุสลิมปรากฏว่าชาวไทย

*โต๊ะครู หมายถึงผู้ที่ทำการสอนศาสนาและเป็นเจ้าของโรงเรียนนิกายสุหนี่สอนศาสนาอิสลาม.

^๒เพราพรณ โภมธมาลย์, "การเปรียบเทียบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกา และทัศนคติต่อชาวอเมริกาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑) (อักษรสำนวน).

มุสลิมใน ๓ จังหวัดภาคใต้มีคัมภีร์ในบทบัญญัติทางหลักศาสนา มาก การใช้ชีวิตประจำวันขึ้นอยู่กับศาสนา ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าพื้นฐานทางครอบครัวของชาวไทยมุสลิมขึ้นอยู่กับบทบัญญัติทางศาสนา มาก ทั้งนี้ รวมถึงการให้การศึกษแก่นักเรียนชาวไทยมุสลิมด้วย ก็จะได้เห็นได้จากบทบัญญัติในพระคัมภีร์อัลกุรอานตอนหนึ่งซึ่งกล่าวว่า

"...มุสลิมทุกคนจำต้องศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ที่จำเป็นต้องศึกษาทางโลกก็เพื่อใช้มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในโลกนี้ด้วยความผาสุกและจำต้องศึกษาทางธรรมนั้น ก็เพื่อให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนกิจได้ถูกต้อง ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ประพฤติตนในทางที่ดีที่ชอบ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ดี เป็นพลเมืองดีของชาติและประกอบคุณงามความดี เพื่อเป็นระเบียบสำหรับความผาสุกในโลกหน้า...นอกจากนี้บัญญัติเป็นการบังคับว่า...บิคารมารคาหรือผู้ปกครองต้องเอาใจใส่จัดให้กุลบุตรกุลธิดาหรือผู้ที่อยู่ในความอุปการะของตนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนอย่างน้อยเพียงพอสามารถปฏิบัติศาสนกิจตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ทั้งที่บังคับและห้ามได้ถูกต้อง ถ้ามีฉะนั้นแล้วจะได้รับโทษทัณฑ์..."^๓ เมื่อเป็นเช่นนี้แสดงว่าพื้นฐานทางครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองของนักเรียนเลย ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ วรณวิมล หนิมพานิช^๔ที่ว่าการศึกษา รายได้และอาชีพของบิคารมารคาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

^๓เวียง สาคกรสินธุ์, สี่จังหวัดภาคใต้กับความมั่นคงแห่งชาติ, เอกสารวิจัยส่วนบุคคลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ๒๕๑๑, หน้า ๖๘ - ๗๐.

^๔วรณวิมล หนิมพานิช, "มโนทัศน์ที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗) (อัครสำเนา)

๔. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สูง กับนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยต่ำ มีความรู้ความเข้าใจ โดยทั่วไปทางการ เมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองอาจไม่เป็นผู้ที่ให้ความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการ เมืองแก่นักเรียน หรือเป็นเพียงส่วนน้อย ทั้งนี้ เพราะในสังคมอิสลามจะยึดหลักปฏิบัติคนอย่างเดียวกันจากบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม บิคารมารคาซึ่งถือว่าเป็นคนรุ่นเก่าจะคอยสั่งสอนอบรมนักเรียนให้ยึดมั่นในศาสนาและปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้องสม่ำเสมอเท่านั้น ส่วนความรู้ความเข้าใจด้านอื่น ๆ นั้น โตะครุมืออิศพลอยู่เหนือความรู้ความเข้าใจของนักเรียนทั้งหมด เพราะโตะครุได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นชั้นทางสังคมที่สูงที่สุดในหมู่บ้าน^๕ ดังนั้น นักเรียนก็อาจได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ จากโตะครุมากที่สุด ซึ่งอาจหมายถึงความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการ เมืองด้วย จึงเป็นที่น่าสนใจต่อไปว่าโตะครุมีบทบาทต่อความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการ เมืองของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

๕. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๘๑ มีทัศนคติทางการเมืองที่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสภาพสังคมของชาวไทยมุสลิมซึ่งชนส่วนใหญ่ไว้การศึกษา ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นของตนเองมีน้อย จะต้องมีการกระตุกจากภายนอก จึงจะมีความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติ แต่สิ่งที่มากระตุกนั้นย่อมมีความสำคัญต่อชาวไทยอิสลามมาก เพราะเขาจะเชื่อต่อสิ่งที่มากระตุกให้เขาคิด ดังที่ประกิจ ประจนปัจจนึก ได้กล่าวไว้ว่า

^๕พัทธา สายหู, "จดหมายเหตุจากบักษีโต ภาษากับการปกครอง;" สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ (มีนาคม พฤษภาคม ๒๕๐๘), หน้า ๓๔ - ๓๕.

"... การสั่งสอนนักศึกษาของ โต๊ะครูนั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่ได้สั่งสอนศาสนาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังได้ถ่ายทอดทัศนคติและแนวคิดของ โต๊ะครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น ข้าราชการของเพื่อนบ้าน การพัฒนาท้องถิ่นและข้าราชการ เมืองเป็นต้น"^๒ ผู้วิจัยเชื่อว่าระดับทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนโดยทั่ว ๆ ไปที่มีต่อชาวไทยมุสลิมจะต้องแตกต่างกันออกไป เพราะสภาพแตกต่างของสังคมอย่างแน่นอน เพราะการถ่ายทอดแนวความคิดความเชื่อในแต่ละสังคมแตกต่างกันไป สังคมไทยปัจจุบันนี้ชาวไทยพุทธส่วนมากจะให้ความอิสระแก่เด็กเรียนในการที่จะแสดงความคิดเห็นหรือการยอมรับนับถือในสิ่งใด ๆ แต่สังคมไทยมุสลิมถือว่า โต๊ะครูเป็นผู้นำ เชื่อถือที่สุดเมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า นักเรียนไทยพุทธกับนักเรียนไทยอิสลามมีทัศนคติทางการเมืองต่างกันหรือไม่

๒. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องต่อไปนี้ คือ ในทางปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันตั้งแต่กำเนิด นโยบายของรัฐบาลจะต้องได้รับความยินยอมโดยเสียงของชนส่วนใหญ่ ประชาชนจะต้องมีโอกาสที่จะพูดและแสดงความคิดเห็น ความเชื่อทางการเมืองก่อนที่จะปฏิบัติตาม ประชาชนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในการฟังการอภิปรายทางการเมืองและปัญหาสังคมในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ในการแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศชาติในอนาคต ปัญหาสังคมจะสามารถแก้ไขได้ ถ้าเรามีรัฐบาลซึ่งเข้าใจปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับรัฐบาล เช่น การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น การดำรงไว้ซึ่งเอกราชและเสรีภาพ

^๒ ประกิจ ประจนปัจจนึก, "การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม" (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒) (อัครสำเนา)

นักเรียนส่วนใหญ่ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่ระดับปานกลางเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในเรื่องต่อไปนี้ เป็นการยากที่จะวางพื้นฐานประชาธิปไตยในประเทศไทย พรรคการเมืองเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่านักการเมือง นักการเมืองส่วนใหญ่ซื่อสัตย์และเชื่อถือได้ นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติระดับปานกลางทางการเมืองเกี่ยวกับรัฐบาล เช่น เเร่งรัดพัฒนาชนบท ช่วยเหลือชาวนาให้มีที่ทำกิน ช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ขจัดการเสียดุลยการค้า ขับไล่สหรัฐอเมริกาเป็นมิตรกับจีนแดง นักเรียนมีทัศนคติระดับปานกลางเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีนะ เช่น สุชัมรอบคอบ นานับถือ เข้มแข็ง มีลักษณะเป็นพ่อที่ดีของลูก

นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ดีทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในเรื่องต่อไปนี้ เช่น ประชาชนส่วนมากยังไม่พร้อมที่จะปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและการปกครองตนเอง เกี่ยวกับรัฐบาลเช่น รัฐบาลปัจจุบันนี้อ่อนแอ ไม่มีความจริงจัง ปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง บีบบังคับประชาชน ใช้อาวุธเป็นเครื่องมือแสวงหาความร่ำรวย ทำให้ชาวแพ่ง สนับสนุนบุคคลบางกลุ่มเพื่อความอยู่รอดของรัฐบาลเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีนะ เช่น นายกรัฐมนตรีนะปัจจุบันนี้เจ้าเล่ห์ อ่อนแอ เลือกที่รักมักที่ชัง

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๓ โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามไม่มีทัศนคติที่ดีต่อนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันนี้เลย อาจเป็นเพราะว่าหลังจากเหตุการณ์สังหารหมู่ ๕ ศพที่ปัตตานี ระหว่างวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๘ ถึงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๘ แล้ว ทำให้นักเรียนมีทัศนคติปานกลาง และไม่ดีต่อนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันนี้ กล่าวคือ การที่นายกรัฐมนตรีไปปรากฏตัวที่จังหวัดปัตตานี ตามคำเรียกร้องของชาวไทยมุสลิมเข้าไปมาก จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นยืดเยื้อ และทำให้มีการเสียชีวิตเนื่องจากการชุมนุมเรียกร้องควมเป็นธรรมถึง ๑๒ ศพ ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเมื่อนายกรัฐมนตรีไปจังหวัดปัตตานีก็ได้กล่าวตักสิห์พิเศษในการเข้ารับการศึกษาของชาวไทยมุสลิมด้วยเหตุเช่นนี้อาจจะทำให้การวิจัยในครั้งนี้คลาดเคลื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะวิจัยปัญหากันต่อไป

๗. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติทางการ เมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่่านักเรียนชายหญิงต่างก็อยู่ในสภาพแวดล้อมเหมือนกัน กล่าวคือ สภาพแวดล้อม ทางบ้าน โรงเรียนและอื่น ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียน การที่ นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย อยู่ในครอบครัวที่มีค่านิยมเหมือนกัน คือค่านิยมทางศาสนา อิสลาม และอยู่ในโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายทางการเรียน การสอนอันเดียวกันคือศาสนา การสร้างความรู้สึกรักชาติหรือทัศนคติที่ยอมจะเป็นไปในแนวเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกันกับผลการวิจัยของ อุเทน ปัญญา^๑ ที่ว่านิสิต ชายมีทัศนคติทางการเมืองดีกว่านิสิตหญิง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า นักเรียน ไทยมุสลิมกับนักเรียนไทยพุทธมีทัศนคติทางการเมืองต่างกันหรือไม่

๘. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวระดับกลางและระดับ ต่ำ มีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้ แสดงว่าการศึกษาอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนโดยทั่วไปแล้ว แล้วจะทราบว่าปัญหาของ ชนกลุ่มน้อยซึ่งนับถือศาสนาอิสลามที่เกิดขึ้นหลาย ๆ ประเทศในปัจจุบันนี้ สืบเนื่องมาจาก ปัญหาเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ชนกลุ่มน้อยมุสลิมส่วนใหญ่จะยากจน และภายในสภาพแห่ง ความยากจนนี้ ก็จะเกิดความต้องการอยากจะได้ อยากจะเป็นเหมือนกับผู้อื่นที่มีความสุข ความสบายกว่า แต่เมื่อเห็นว่าการขอความช่วยเหลือที่ละเล็กที่ละน้อยจากรัฐบาลไม่ สามารถที่จะบรรเทาความต้องการอันสูงสุดของคนได้ ความคิดที่จะกระทำการใด ๆ ให้ สอนองความต้องการของคนก็คือ การแยกตัวออกจากการปกครองของรัฐบาล และกระทำ

^๑อุเทน ปัญญา, "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓) (อัครสำเนา)

ในสิ่งที่คิดว่าจะบำบัดความต้องการของคนได้ จึงกล่าวได้ว่า สภาพทางครอบครัวมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการ เมืองของนักเรียน

๙. ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยสูง และนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยต่ำ มีทัศนคติทางการ เมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าทัศนคติทางการ เมืองของนักเรียนไม่ขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองแต่อย่างใด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ถ่ายทอดความคิดหรือทัศนคติต่าง ๆ ที่ได้รับความเชื่อถือที่สุดในหมู่บ้านก็คือโคตะครู ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงลดความสำคัญลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมโดยทั่วไป ในปัจจุบันนี้นักเรียนจะไม่เชื่อฟังการสั่งสอนอบรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเท่าที่ควร สำหรับสังคมของชาวไทยมุสลิมแล้ว ศาสนาเป็นสิ่งที่ชาวไทยมุสลิมยึดมั่นเชื่อถือที่สุด ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จะเป็นแบบประชาธิปไตยอย่างไรก็ตาม แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของศาสนา มิใช่เป็นไปอย่างสังคมไทยโดยทั่วไป ในปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีขอบเขต

๑๐. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองแตกต่างกัน จะมีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองดี อาจมีทัศนคติที่ไม่ดีทางการเมืองหรือในทางกลับกัน นักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองไม่ดี ก็อาจมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี จึงกล่าวได้ว่าความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมือง ไม่สามารถจะบ่งชี้ทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนแต่ละคนได้ ทัศนคติเป็นเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งอาจเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เพราพรณ โกมลมาลย์^๔

^๔ เพราพรณ โกมลมาลย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

ที่ว่านักเรียนที่มีความรู้ทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกา แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อชาวอเมริกันไม่ต่างกัน

๑๑. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูสอนหน้าที่พลเมืองด้วยวิธีบรรยายและซักถาม แสดงว่าครูเป็นศูนย์กลางของการ เรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนได้รับความรู้ โดยการจดจำไปจากครูเท่านั้น วิธีการสอนเช่นนี้ถือว่าล้าสมัยไม่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเลย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปรียานุช ลากเจริญ พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายประกอบการซักถาม ผลจากการสอนด้วยวิธีดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่าความคิดเห็นของครูหรือความรู้และทัศนคติของครูต่อเรื่องราวต่าง ๆ จะถูกถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนหมดสิ้น หากครูมีความรู้ถูกต้องก็ไม่มีปัญหาแต่ถ้าครูมีความรู้ที่ผิด ๆ แล้ว นักเรียนก็จะได้รับความรู้ที่ผิดพลาดไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อย ปัญหาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นครูก็จะมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดปัญหาเหล่านั้น

๑๒. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ พละนามัย และหมวดวิชาสังคมศึกษา (วิชาอื่น ๆ) ระดับปานกลาง แสดงว่าครูสอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ดี เพราะวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นวิชาที่จำเป็นที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน การสอนให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น ๆ จึงเป็นการย้ำถึงความสำคัญของวิชานี้ และให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาของวิชานี้ดียิ่งขึ้น

ปรียานุช ลากเจริญ, "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘) (อัครสำเนา)

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๐} พบว่าวิชาหน้าที่พลเมืองมีการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ในหมวดสังคมศึกษา เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม คือการเน้นหนักในการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ก็เพราะทางโรงเรียนเชื่อว่าจะมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากกว่าการสอนภาษาไทย โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความหวังว่าจะไปศึกษาต่อต่างประเทศ เมื่อสำเร็จการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามแล้ว การสอนภาษาไทยจึงเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผลปรากฏว่าครูได้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองให้สัมพันธ์กับภาษาอังกฤษ จึงนับว่าเป็นวิธีการสอนที่ดี

๑๓. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองโดยให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซักถามและโต้แย้งเกี่ยวกับบทเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง บางครั้ง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๑} พบว่าการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่มีประสิทธิภาพพอ เพราะนักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาได้เท่าที่ควร

๑๔. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูจัดลำดับเนื้อหาการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองโดยความเหมาะสมของเหตุการณ์ระดับปานกลาง แสดงว่าการสอนของครูด้วยวิธีการจัดลำดับเนื้อหาเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดีแต่ปรากฏในคอนต้นว่า ครูสอนด้วยวิธีบรรยายทุกครั้ง ซึ่งอาจเป็นผลเสียได้ หากครูไม่รู้ในเนื้อหาวิชาที่นำมาสอนอย่างถ่องแท้และวางตน

^{๑๐}พูลสุข เรื่องไทย, "การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖) (อัคราเนนา)

^{๑๑}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเดิม.

เป็นกลางในการสอน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่พอนัสสอดคล้องกับ: ควงกมล วานิช^{๑๒} พบว่าครูนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวข้องกับบทเรียน

๑๕. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูให้การบ้านวิชาหน้าที่พลเมืองในตอนที่สำคัญบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๓} พบว่าครูให้การบ้านแก่นักเรียนในตอนที่สำคัญบางครั้ง

๑๖. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูให้การบ้านวิชาหน้าที่พลเมืองโดยให้ทำแบบฝึกหัด ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๔} พบว่าครูให้การบ้านแก่นักเรียน โดยให้ทำในคยอบ่อยครั้ง แสดงว่าครูหน้าที่พลเมืองโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม มีความมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความคิดมากยิ่งขึ้น

๑๗. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง โดยให้นักเรียนค้นคว้าทำรายงานเพิ่มเติมบางครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๕} พบว่านักเรียนเห็นว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนน้อยครั้ง ได้แก่การแบ่งกลุ่มอภิปราย ใ้ควาที่หรือค้นคว้าทำรายงานเพิ่มเติม การอ่าน

^{๑๒}ควงกมล วานิช, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗) (อัครสำเนา)

^{๑๓}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

^{๑๔}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเดิม.

^{๑๕}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเดิม.

หนังสือประกอบและการทำสรุปภาพรวมรวมภาพขาว จัตบอรัค แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ได้ให้นักเรียนได้นักควาหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาการทางด้านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

๑๕ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูเกือบไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเลย อุปกรณ์ที่ใช้เป็นบางครั้งคือ บัตรคำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียานุช ลากเจริญ^{๑๖} พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อยที่สุด โดยเฉพาะรูปภาพ บัตรคำของจริง หุ่นจำลอง ภาพนิ่ง สไลด์ फिल्मสตริป เทป จานเสียง ภาพยนตร์ จากการสังเกตสภาพของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ปรากฏว่า โรงเรียนประสบปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนมากดังที่ภาคการศึกษา ๒ ใ้รายงานว่า "...จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาในด้านการจัดการศึกษา อันเป็นจักรกลที่สำคัญของระบบการศึกษา ซึ่งได้แก่ครู ทั้งปริมาณ คุณภาพและทางกำลังใจ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาและครุภัณฑ์ ตลอดจนการขาดบุคลากรผู้มีความชำนาญในการผลิตอุปกรณ์การศึกษา และการขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการรณรงค์ให้การศึกษาแก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของศูนย์พัฒนาการศึกษาภาคศึกษา ๒ เองอีกด้วย..."^{๑๗}

๑๘. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูแนะนำให้ให้นักเรียนอ่านแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ประกอบการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๘} พบว่าครูแนะนำให้อ่านหนังสือประกอบในวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นบางครั้ง แสดงว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้นักเรียนแสวง

^{๑๖}ปรียานุช ลากเจริญ, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕.

^{๑๗}ภาคการศึกษา ๒, แผนพัฒนาการศึกษาภาคการศึกษา ๒ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๘, (อค์สำเนา)

^{๑๘}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเดิม.

หาความรู้ควยตนเองมากยิ่งขึ้น

๒๐. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ครูวัดผลด้วยการวัดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องระดับปานกลาง ซึ่งตรงกับที่ พูลสุข เรื่องไทย^{๑๕} พบว่าครูหน้าที่พลเมืองถามความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เมื่อทำการวัดผล

๑๑

ขอเสนอแนะ

โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหาร โรงเรียนและครูสอนสังคมศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งผิว เพศ เผ่าพันธุ์และศาสนา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความเป็นไทยซึ่งต้องอยู่ภายใต้ความสามัคคีของชนในชาติ ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความเข้าใจกันและความจริงใจต่อกัน สถานะการณ์ปัจจุบันส่งผลให้ เห็นว่า ความสามัคคีของประชาชนไทยเท่านั้นที่จะนำประเทศไทยให้พ้นวิกฤตการณ์ที่ผันแปรไปอย่างรวดเร็วได้ วิกฤตการณ์เหล่านั้นคือ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม นับได้ว่าเป็นสถาบันสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศไทยผ่านวิกฤตการณ์เหล่านั้นไปได้ โดยการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาวไทยมุสลิมกับไทยพุทธ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ที่เป็นอยู่ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหาร โรงเรียนและครูสอนสังคมศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ดังนี้

๑. ผู้บริหารควรมีการติดต่อบริษัทงานกับทางราชการอย่างใกล้ชิด เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันและดำเนินการบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

^{๑๕}พูลสุข เรื่องไทย, เรื่องเคิม.

๒. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูสอนสังคมศึกษา มีโอกาสเข้ารับการอบรมทางวิชาการอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ทั้งทางวิชาการและวิธีการสอนสังคมศึกษาใหม่ ๆ

๓. ครูสอนสังคมศึกษา ควรนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน เช่น วิธีการแก้ปัญหา วิธีการสืบสอบ (inquiry) เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน

๔. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำวิธีสอน สังคมศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ โดยการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวิธีการสอนและบทเรียน

โรงเรียนควรมีการสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอนขึ้นใช้เอง ตามความจำเป็น โดยอาศัยวัสดุในท้องถิ่น

สถาบันฝึกหัดครู

ครูมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจอันดีของนักเรียนต่อชาติบ้านเมือง หากครูไร้ทั้งปริมาณและคุณภาพ จะบังเกิดผลเสียอย่างร้ายแรงต่อการศึกษาและประเทศชาติ การผลิตครูให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพนั้น สถาบันฝึกหัดครูมีบทบาทสำคัญในค่านนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสถาบันฝึกหัดครูดังต่อไปนี้

๑. ควรจัดหาประสบการณ์เรียน การสอนใหม่ ๆ มาฝึกอบรมนักศึกษาฝึกหัดครู เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

๒. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูสอนสังคมศึกษาอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและวิธีสอนแบบใหม่

๓. นโยบายฝึกหัดครู ควรจะสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น เพื่อให้การผลิตครูเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ

ผู้ทำหน้าที่วางแผนการศึกษาแห่งชาติ

๑. ควรส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามให้สามารถดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล เช่น เงินช่วยเหลือโรงเรียน การยกฐานะของครูในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามให้สูงขึ้น เพื่อเป็นกำลังใจแก่ครู ในการดำเนินการ เรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

๒. ควรจัดโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษา สูงขึ้น

๓. เพื่อให้การดำเนินการ เรียนการสอนของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงควรมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

การวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัย "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" ของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามมีการจัดการ เรียนการสอนอย่างไร

๒. ควรมีการวิจัย "ทัศนคติของโต๊ะครูที่มีต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" เพื่อศึกษาว่าโต๊ะครูมีทัศนคติต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองดีหรือไม่

๓. ควรมีการวิจัย "ความสำนึกทางการเมือง" ของนักเรียนระดับอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรวิจัยนี้.